

ANDREEA
RĂSUCEANU

O formă de viață
necunoscută

roman

POLIROM
2022

Stanca

Când Stanca a deschis ochii în primele raze de soare ale zilei, un clopot bătea undeva aproape, prelung, spărgând liniștea dimineții în mii de bucăți. Părea că sunetele încrețeau aerul în mici valuri, în drumul lor spre partea asta din oraș și curtea Mantilor. De undeva dinăuntru se auzeau vorbele repezite ale Mușei, care încerca să povestească ceva fără să reușească însă, voci bărbătești o întrerupeau mereu și până la urmă Stanca o auzi pe Marghioala tăindu-le vorba cu glasul ei apăsător, lăsați-o să vorbească, zi, fată, ce ai văzut. Și Mușa reîncepu șirul cuvintelor șoptite, pe care Stanca nu le înțelegea, mai ales că acum fata, speriată de ceva sau cineva, nici măcar nu le rostea până la capăt. Înțelese că era ceva la casa lui Iane ciubucciul și după strigătele de mirare ale slugilor pricepu că era grav.

O chemă pe Marghioala la ea, dar bătrâna tot schimba vorba și nu se hotăra să-i spună ce se petrecuse. A murit careva sau de ce tremură Mușa ca proasta, o întrebă Stanca tot cu ochii la fetița care rămăsese sub un zarzăr scuturat din curte și părea cuprinsă de friguri. A aflat ceva, e foc, ce e. Nu e foc, nu e mort,

a dat Marghioala drumul cuvintelor care s-au stins imediat în penumbra încăperii. Dar ce. Ce e, ce, e că nevasta lui Iane s-a umplut de buboaie și pe urmă și ăla mic al ei, care încă sugea, și mă-sa, și ieri chiar și el. Au ținut ascuns, dar careva a spus și s-au pomenit cu unul de la agie, unul, Staicu, un lungan de-aici, din mahalaua lăutarilor, le-a pus cârpa neagră la casă, dar asta nu e tot, continuă Marghioala, de-acum pornită. Mai sunt, se zice, la două case, una în Târgul Cucului și alta pe lângă scaune. Se-ntinde-n tot Bucureștiul. Din curte se aude plânsul subțirel al Mușei, care a rămas singură sub zarzăr, după ce slugile s-au risipit care-ncotro. Stancăi i se pare că lumea s-a acoperit deodată cu pulpana unui anteriu, cerul e vânat și a coborât foarte jos, deasupra pământului, de undeva de la bucătărie vine miros de la primul sirop de trandafiri de pe anul ăsta, fața zbârcită a Marghioalei a-mpietrit de când a tăcut și a rămas acolo, pe loc, ca un câine credincios. Ce facem acum, zice, deși știu amândouă prea bine ce e de făcut. O să adune femeile și o să coasă cămașa de cânepă o zi și-o noapte, fără oprire, și pe urmă o s-o ardă în mijlocul curții.

Bucureștiul e în sfârșit aproape pustiu când Marghioala pornește spre farmacia Spătarului, după prafuri. O să le ia și-o să spere, ca și data trecută, că sfântul Haralambie o să-i ajute. Pe Iane nu l-a ajutat, au murit toți, niște schelete pe care pielea plesnise și lăsase tot răul să curgă afară, dar ce folos, dacă odată cu el se scurgea și viața din om. Ulițele parcă plutesc în fumul galben, iute, de balegă, pe la toate răscrucile se mistuie încet grămezi de

gunoi, au aprins și-ai lor, în curte, dar și în fața prăvăliilor, arde și pe maidanul turcului, i se pare că n-o să mai iasă niciodată putoarea din oraș, din hainele lor, până și în cămări miroase, în bucătării. În scurtă vreme, alt miros, mai puternic, o să-l simtă, izul dulceag, perfid, de carne putrezită, duhoarea de mucegai și rugină a buboaielor negre. Banii pe care-i primește farmacistul îi spală cu grijă în oțet, îi dă prafurile și Marghioala privește-n sus, la Turnul Colței, tăiat de la jumătate de o ceață galbenă. Acasă au îmbibat batiste în parfum de trandafir și le țin mereu la nas, au umplut odăile cu flori din grădină, chiparoase, trandafiri roz, de dulceată, cu petalele dese și grele, rută, iasomie. Marghioala știe că ciumatul, chiar înainte de-a muri, începe să miroasă rău, mai ales când deschide gura, și degeaba mai arzi măghiran în jur, s-a terminat. Dintre toate relele de pe lume, ăsta e cel mai groaznic, când o trimite Dumnezeu în lume pe Hâda să îi ia pe păcătoși, dar Marghioala nu știe ce păcate avea Iane ciubucciul, care nici bețiv nu fusese, nici cu muieri nu umbla. Probabil că păcatele lui frate-su le plătea, pe care-l spânzuraseră în Târgul de Afară, după ce-l plimbaseră pe ulițe, ca pe un câine, legat și biciuit și tot nu voise să-și strige vina. Și bătrâna se gândește iar la Sfântul Haralambie, să-i aprindă o lumânare la biserica Colței și să se roage pentru toți ai lor. Dacă cineva, fie și Gratozsky, farmacistul, i-ar zice că boala n-o trimite Dumnezeu, drept pedeapsă pentru păcatele lumii, și că o aduce o insectă aproape invizibilă, care seamănă cu un moșneag gârbovit, cu barbă, n-ar crede niciodată. Singuri orbecăie prin oraș, în hainele lor negre, cioclii, care-au avut boala

și-au scăpat și cărora nici de Dumnezeu nu le e frică. Atâta-i trebuie trecătorului să nu le dea punga cu bani sau ce-or mai cere, că a doua zi se pomenește cu o zdreanță mică aruncată-n curte și gata, soarta i s-a hotărât. Marghioala vede cum trag căruța la gard și cum îngrămădesc hoiturile unele peste altele, cum se nimerește, dacă n-ar ști a cui e casa, nu i-ar recunoaște pe locuitorii ei, atât de schimonosite le sunt fețele, unii sunt încă vii, dar cioclii nu se sinchisesc, oricum au să moară în următoarele ore, îi duc doar mai devreme la groapă.

Ulița mare e aproape pustie, negustorii s-au ascuns prin fundul odăilor, unii au părăsit orașul și poate asta ar trebui să facă și Stanca, să plece o vreme la Cernătești, unde ciuma n-o să ajungă. Dacă ar asculta-o, dacă măcar o dată ar asculta-o.

Oamenii vorbeau că ciuma a venit de la Galați, că au adus-o cu corăbiile pe Dunăre negustorii, alături de butoaiele cu ulei de măsline și pânzeturile dungate. A intrat în București într-o după-amiază, la orele când nici câinii nu latră, sub chipul unui călător zdrențuit care s-a prăbușit în fața casei cumnatului său din mahalaua așezată în jurul Bisericii Sfântul Dumitru de Jurământ. Nu peste multă vreme, locul era o adunătură de case părăsite, cu ușile date de perete, cu cearșafuri întinse la uscat în curți, care fluturau în vântul înserării ca niște fantome mari, albe. Nimeni nu mai locuia în mahalaua din jurul Bisericii Sfântul Dumitru, doar mirosul foștilor ei locuitori mai izbucnea uneori, cald, de parcă ei ar fi fost încă acolo, din casele ca niște schelete de animale moarte. Tot Bucureștii vorbeau – deși

era oprit să vorbești despre asta pe toate drumurile – că însuși domnitorul, îngrozit de boala pe care perdelele afumate cu mentă uscată și măghiran n-o mai țineau de mult departe, a fugit la Cotroceni, de unde privea întreg orașul care fumegă mistuindu-se încet în niște asfințituri prelungi, roșiatice, mai frumoase ca oricând. Nicolae Mavrocordat n-a uitat de sfârșitul lui Ioan, în chinurile fierbințelilor și ale celor mai groaznice halucinații, și într-o seară a hotărât să trimită la Muntele Sfânt după o răcliță cu moaște sfinte, care să scape orașul de nenorocire.

Când a sosit trăsura, tot Bucureștiul s-a adunat pe străzi să vadă osemintele izbăvitoare. Își imaginau cu toții că în sicriașul de argint avea să stea, lucios ca sideful vechi, capul miraculos al sfântului, la a cărui simplă privire te vindecai. Aveau să îl ducă întâi în mahalaua din jurul Bisericii Sfântul Dumitru, apoi la Curte, unde aștepta domnitorul. Totuși, nici n-a apucat răclița să înainteze spre miezul orașului, că cei patru cai înhămați s-au oprit ca la un semn. Oricât s-au opintit oamenii, trăsura nu s-a urnit. Caii, ca și cum ar fi căzut sub puterea unui blestem, își încordau mușchii subțiri, venele li se umflaseră, părând că se vor sparge sub greutatea crupelor lucioase, dar nu se mișcau din loc, iar ochii înroșiți se închideau treptat. Degeaba verificaseră oamenii ca picioarele animalelor ori roțile trăsurii să nu fie împiedicate în noroiul adânc, caii trăgeau din răspuțeri povara lor ușoară și nu reușeau s-o clinească din drum. Cerul, până acum încărcat de nori vineții tiviți cu auriu pe margini, tăcuse de ceva vreme. În ultimele

săptămâni, parcă timpul se răsucise și trăiau cu toții amețiți de căldura înăbușitoare, beți de trup de femeie și într-un soi de nepăsare tâmpă, lăsându-și copiii nehrăniți, jinduind mereu la câte o coapsă arcuită pe sub rochia vaporosă de vară a vreunei vânzătoare de cărmâzuri și săpunuri fine ori la subsuoara asudată a fetelor tocmite cu ziua. Peste tot se auzea că nu știu care o siluise pe fata unui măcelar cu prăvălie, și ăla, om cu stare și fără frică de Dumnezeu, tocmise țigani din Udriște și îi tăiasse noaptea-n casă, pe el și pe nevastă, de nu-l știuse nici duhul pământului. Iar fata, cu rușinea spălată, tăcea și nu spunea că feciorul stătuse pe sub geamul ei o săptămână și privise sânii albi, cu sfârcuri rotunde, prin vița-de-vie care se târa ca un șarpe pe pervazul ferestrei, chemând la dragoste și promițând tot mai mult, până ce într-o noapte nu mai răbdase și sărise pervazul. Toată mahalaua Mitropoliei, până spre țigania din Udriște, se sufoca de căldură mai rău decât bucureștenii care-i invidiau pentru răcoarea verzuie a Dâmboviței, care îmbrăca grădinile și casele dimprejur în plasa ei de lumini mișcătoare și chiar așa, secată la jumătate cum era, apa tot era mai bună decât praful înecăcios al drumurilor Bucureștiului. Cu cât se întindea mai departe moartea neagră, cu atât pofta de viață creștea în bucureșteni. Apoi venise potopul și în doar câteva ore orașul părusese că se va scufunda pentru totdeauna sub apele murdare, care duseseră cu ele animale, rodul grădinilor, lucruri de prin case și-i lăsase pe oameni năuci, fără puterea de a se mai ruga vreunui Dumnezeu. Apoi, peste alte câteva săptămâni, apăruseră neferii care aduceau sfântul străin,